

Magnetogram ni avtoriziran!

**MAGNETOGRAM
INTERVJUJA
PRESEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
ZA TV SLO 3**

Novinar: Jože Možina

Ljubljana, 10. oktober 2012 ob 20.30

NOVINAR JOŽE MOŽINA :Spoštovane gledalke, cenjeni gledalci dober večer! V luči bližajočih sepomembnih reform v naši državi je naš gost predsednik slovenske vlade Janez Janša. Gospod predsednik pomembni časi so pred nami. Ali je koalicija dovolj trdna? In na katerih točkah semorebiti razhajate?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dober večer, lep pozdrav. Koalicija nima druge kot da je trdna. Pravzaprav za Slovenijo ni druge alternative. Kakršnakoli politična nestabilnost v tem času bi bistveno otežila vse te napore, ki jih vlagamo za to, da izidemo iz krize z čim manj praskami in tega se koalicijski partnerji zavedajo.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Večina analitikov je enotnega mnenja, da če ne uspejo najpomembnejše reforme kot so pokojninska, reforma trga dela, da gremo po grški poti. Ali ste vi na tej točki sprejemanja teh pomembnih zakonov optimisti in ali obstaja še neka druga možnost oziroma imate kakšno skrito rezervno?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej ne gre samo za ti dve tako imenovani reformi. Gre za paket petih ukrepov, petih pristopov, ki so vsi enako pomembni. Če bo eden od teh členov ali pa teh delov v mozaiku manjkal, potem bomo še vedno v nevarnih vodah. Nujno je potrebno znižati proračunski primanjkljaj pod 3%, sicer bomo neverodostojni, pa tudi vsi ti pozitivni signali, ki jih dajemo, ne bodo imeli učinka. Treba je urediti hišo, javne finance, sprejeti tiste politike, ki bodo za prihodnost omogočale, da porabimo toliko, kot dejansko ustvarimo. Potrebno je sanirati bančni sistem, ne samo zaradi signalov v tujini, kjer se moramo še vedno zadolževati, ampak predvsem zato, da bo ta bančni sistem normalni finančni servis za slovensko gospodarstvo, ker lahko tudi vse ostalo naredimo, če pa ne bo gospodarske rasti, ne bo izhoda iz krize. Pomembno je urediti upravljanje z državnim premoženjem in zagotoviti pogoje za transparentno, pregledno privatizacijo, ki bo omogočila, da dobimo tuja vlaganja. Brez tega svežega kapitala tudi ne bo rasti. Seveda, tako kot ste dejali, potrebno je urediti trg dela, ki je danes eden najbolj togih v državah OECD-ja. Hkrati pa za mlade, ki so v glavnem zaposleni za določen čas, tudi eden najbolj krivičnih oziroma nepravilnih. Kar se pokojninske reforme tiče gre za premik od miselnosti, kako je treba samo delati čim dalj do visoke starosti. Bistvo problema je dolžina obdobja, v katerem plačujemo prispevke v pokojninsko blagajno. Mi lahko silimo ljudi, da delajo do 75.tega leta ampak, če bo v povprečju, v obdobju, v katerem bomo vplačevali v pokojninsko blagajno, še vedno 35 let kot je to zdaj, ne bomo nič dosegli, zato je to tudi bistvo našega predloga. Skratka ne gre za starost, gre za čas vplačevanja, gre za to, da imamo več sredstev, da zberemo več sredstev ne glede na to, s katerim letom gremo v pokoj.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Zakaj po vašem mnenju ni dobro za državo niti ne za državljane, da sprejmemo evropsko pomoč, ki se na nek način zdi prikladna, pač pridejo iz Evrope dajo denar, rešijo probleme. Ni ravno tako?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, ni tako. Tako imenovana evropska pomoč se že imenuje napačno, ker to ni pomoč, to je še vedno izposoja denarja. Zelo preprosto rečeno to pomeni, da namesto da država prodaja svoje državne obveznice na finančnih trgih oziroma da takrat, ko ne more več prodajati svojih obveznic na finančnih trgih, in ne more financirati svoje tekoče porabe, na primer ne more izplačevati plač za učitelje in druge dele javnega sektorja, zaprosi za pomoč in takrat nekdo da ta denar, vendar ga ne da kar tako, ampak ga posodi, ta denar je potrebno vrniti. Edina razlika med tem, ko se zadolžujemo na finančnih trgih, in med to pomočjo, ki jo potem dobiš iz recimo evropskega reševalnega mehanizma ali pa od Mednarodnega denarnega sklada, običajno je to kombinacija v tem, da ta denar dobiš ne glede na to, da so pribitki na obresti na dolgoročne obveznice nad nekimi normalnimi, ki jih trg več ne sprejema, ampak ta denar je treba vseeno vrniti. Še huje, pogoje, ki bodo državo usposobili, da bo ta denar tudi dejansko odplačala v celoti, potem postavlja tisti, ki ta denar posodi in ta denar ne pride kar v tovarnjaku ali pa z nekim nakazilom na račun države, ampak se ga izplačuje toliko, da pač ti zasilo pokrivaš potrebe. Vsake tri mesece pa moraš izpeljati določeno število ukrepov, ki jih oni zahtevajo. Kakšni so ti ukrepi vidimo v Grčiji, Portugalskem, na Irskem, v državah, ki so že zaprosile za to pomoč in ti pogoji so običajno bistveno težji od tega, kar država sama sprejme. Prvič zaradi tega, ker so razmere bistveno slabše. Takrat, kadar je potrebno zaprositi za pomoč, v tistem trenutku pade tudi cena ne samo države, ampak tudi cena državnega premoženja. Mi zdaj govorimo, da imamo še za kakšnih 11 milijard srebrnine oziroma zlatnine, kakorkoli pač to poimenujemo v državnem premoženju. Vrednost tega po mojem mnenju tisti dan, ko zaprosimo za pomoč, vsaj srednjeročno pade na polovico ali pa celo manj. Poleg tega država, ki enkrat vstopi v mehanizme mednarodne finančne pomoči, tam nekaj časa tudi ostane. Preden se spet vrneš na finančne trge in si sposoben sam brez dodatnih pogojev odplačevati kredite običajno mine nekaj let. V primeru nekaterih držav, kot je Grčija, bo najbrž minilo nekaj desetletij in to pomeni, da država za tisti čas izgubi suverenost, poleg tega postane neprivlačna za tuje investicije. Kdo bo vlagal denar v državo, za katero se ne ve, ali bo sposobna v naslednjih letih samostojno preživeti ali ne. Vsi potencialni investitorji pričakujejo, da bo ta država prisiljena dvigovati davke, kar se običajno tudi zgodi, to je del tega paketa tistih, ki posojajo denar, kjer hočejo, da se ta denar vrača od državljanov države, ki zaprosi za pomoč, se zahteva, da zatisnejo pas. Skratka nastane neko okolje, v katerem je zelo težko generirati novo rast in sejati optimizem. To je skrajna sila. Zaposilo za mednarodno finančno pomoč ni nekaj, kar pride kot rešitev preko noči. Tudi pogajanja so vedno težka. Poleg tega to ni darilo, to je pomoč, ki je pogojena in to kar zdaj zgleda kot nek oster rez v javno porabo v Sloveniji, ni nič v primerjavi s tem, kar bi morala Slovenija izvajati naslednje leto, če bi vstopila v te mehanizme. Skratka narediti bi moral vse to, proti čemur nekateri protestirajo, plus še marsikaj drugega, ker bi bila situacija bistveno hujša. Vprašanje suverenosti, ki je ena od najvišje varovanih ustavnih vrednot v Sloveniji, če se spomnite časov pred 20 leti, je bilo to osrednje vprašanje. Mi smo šli iz Jugoslavije zaradi tega, ker nam niso dovolili, da bi živeli normalno, rekli smo, da hočemo bit gospodar na svoji zemlji, da bomo sami določal pogoje, v katerih živimo. Tisti trenutek, ko zaprosimo za mednarodno pomoč, je ta ustavna vrednota v temelju ogrožena in vsi ti napor, ki jih nekateri vlagajo, da izpodbijajo te ukrepe, da zaustavijo sanacijo bančnega sistema, da zaustavijo izvajanje ali pa sprejetje proračunov, ki bodo šli pod 3% proračunskega primanjkljaja ali vse te druge ukrepe, ki so potrebni do konca leta, tisti ogrožajo slovensko suverenost. Slovenska suverenost je ogrožena s tem, ko se preprečujejo ukrepi, ki Slovenijo vlečejo iz nevarnih voda proti temu, da bi moral zaprositi za mednarodno finančno pomoč.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Pa je bil reformi sveženj, ki ste ga v dogovoru s sindikati sprejeli pred nekaj meseci uspešen? Je prinesel prihranke? Ali pa jih ni dovolj in je tudi zaradi tega sedaj potrebno pohiteti z drugimi reformami?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta sveženj je prinesel toliko prihrankov, kot je bilo načrtovano, vendar pa smo mi proračunski primanjkljaj znižali iz 6,5% odstotka lanskega leta na 3,5% se pravi za slabo polovico. Še vedno smo nad 3%, še vedno smo v tako imenovanem mehanizmu presežnega primanjkljaja, kamor je Slovenija padla že leta 2009 in od takrat do tega rebalansa proračuna za letos ni naredila nič, čeprav je vsako leto obljubila, kaj bo vse storila, zato je tudi padla naša mednarodna verodostojnost. Takrat, ko je bil sprejeman zakon o uravnoteženju javnih financ in rebalans proračuna za letos, je bilo jasno rečeno, to je prvi korak v pravo smer, pomemben, vendar pa le eden od mnogih, ki jih je potrebno narediti. To smo mi tudi socialnim partnerjem zelo pošteno povedal. Rekli smo, to ni vse, kar je treba narediti, še marsikaj bo treba, samo če se bomo sposobni dogovoriti, če bomo skupaj, bo manevrski prostor

večji in se lahko postrga po rezervah, ki obstajajo, brez tega, da bi katerikoli sistem bil vitalno prizadet in tudi s temi ukrepi, ki so zdaj predlagani zato, da pridemo s proračuni v varne vode za naslednji dve leti, ne bo noben sistem propadal. Nekateri ukrepi so boleči, vendar druge ni. Je pa ta proračun popolnoma votel in vsi ti napor brezpredmetni, če ne bo sprejeta ta ali pa uveljavljena vzporedna zakonodaja, tako zakon o državnem holdingu, ki omogoča del pokrivanja te luknje s prodajo državnega premoženja, ki omogoča pritek tujih investicij, tujega denarja v državo, ki ga potrebujemo. Če ne bo sprejet zakon o sanaciji bank, ki mora omogočiti normalno delovanje finančnega servisa, pa tudi ostale reforme, tudi pokojninska, ki za razliko od Svetlikove prinaša takojšnje učinke z rezanjem teh raznih izjem. V takem primeru se tudi proračuni ne bodo izšli in vse skupaj je zelo povezano. Tisti, ki ruši en del teh naporov, ruši pravzaprav vse. Če ne sprejmemo vsega, smo še vedno na razburkanem morju.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Pravite tisti, ki ruši, saj nekako ni nova ocena, da se v zakulisju vendarle pripravlja onemogočanje vlade oziroma, da v zakulisju veljajo napor, da vlada pri reformah nebi uspela. Tudi sami čutite te pritiske? In kako se jim zoperstavljate?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Predvsem čutim da se skušajo ti ukrepi rušiti, kot bi šlo za sabotažo slovenske suverenosti s pomočjo ustvarjanja neke iluzije. Ta iluzija temelji na prepričanju, da če bodo zaustavili vse te ukrepe, in bo Slovenija morala drugo leto zaprositi za mednarodno finančno pomoč, da je to konec mandata te vlade. Vendar je to samo iluzija, temu ni tako. Mandat te vlade je odvisen od večine, ki jo ima koalicijska v državnem zboru, ne pa od tega, ali bo nekdo blokiral zadeve večine, ki jo ima koalicijska v državnem zboru, in tudi ne od tega, ali bo nekdo blokiral zadeve z referendumom ali z vetom državnega sveta ali s kakšnim drugim nagajanjem. S tem, kar počnejo, ko vodijo Slovenijo na točko, ko bi moral zaprositi za mednarodno finančno pomoč, v bistvu kličejo dodatne pristojnosti v roke te vlade. Ta vlada ne bo odstopila v tem primeru, ker ni alternative. Ostala bo takšna, ali pa v glavnem takšna, kakršna je danes, vendar bo seveda zato, da v težjih okoliščinah potem s pomočjo mednarodnih finančnih injekcij nekatere stvari uredimo, imela samo še dodatno moč. Prva stvar, ki jo bo slovenski parlament spremenil, če se zdaj ti ključni zakoni rušijo z referendumom, bo tisto določilo zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki pravi, da se potem v enem letu o istih stvareh ne more odločati. Če bomo čakali eno leto, Slovenije ne bo več kot suverene države in hočeš nočeš, bomo začeli v tej točki popravljati veliko škodo, ki bo nastala, in me prav zanima, kaj bodo takrat dejali tisti, ki danes nastopajo izjemno destruktivno in onemogočajo tudi te napore, ki jih zdaj vlagamo v to, da bi letošnje leto pripeljali k koncu. Kot veste, se moramo še letos zadolžiti, ker je proračunski primanjkljaj še vedno nad 3%, se pravi, da moramo prodati svoje obveznice na mednarodnih finančnih trgih. Naš finančni minister se je zdaj podal na pot, kjer bo to poskušal doseči, tudi veliko naporov smo vložili v zadnjih tednih, da bi nam to uspelo, ampak vse vlaganje podpisov za referendum pošilja v svet finančnim trgov, ki ves čas spremljajo, kaj se dogaja v državi, od katere naj bi kupili obveznice, oziroma zadolžnice, jim to pošilja popolnoma napačne signale. Mislim, da ta timing ni slučajen. Nekdo želi, da bi se vsa stvar zrušila že letos, ne šele potem s proračuni za prihodnje leto. Ta kalkulacija ima zadaj neko napačno formulo oziroma je zadaj neka iluzija. Tisti, ki računajo na politične koristi in politične obresti od tega početja, se motijo. Vse to, kar počnejo, bo na koncu to vlado samo okrepilo, ker ji bo dalo dodatne pristojnosti, ko bo slovenski parlament imel na mizi samo možnosti vzemi ali pusti. Če bo pustil, pomeni da tudi poslanci potem kakšen mesec ali pa dva, dokler ne bo denarja, ne bodo dobili plače, pa še kdo drug v javnem sektorju. Skratka izvršilna oblast bo naenkrat v tistih razmerah dobila moč, ki si jo niti sama ne želi, niti mislim, da to ne bi bilo dobro, se pa nujno to pelje v to situacijo. Druga alternativa so samo predčasne volitve ali pa, tako kot so imeli Grki, ko bo na koncu ponovno tisti, ki bo Sloveniji posojal denar, zahteval, da se postavi takšna vlada, ki bo sposobna stvari spraviti v red in zagotoviti dolgoročno, da bo ta država tudi sposobna vračati ta denar.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Si zaradi te blokade, ki jo čutite do (nerazumljivo) nekako iščete zaveznitva v tujini. V tej luči lahko gledamo tudi vaš obisk v Združenih državah Amerike. Govorili ste v Združenih narodih, dobili ste tudi pomembno nagrado za inovacije v diplomaciji. Ali so ti obiski namenjeni tudi reševanju slovenske gospodarske situacije? Kupovanju obveznic? Lobiranju? V ta namen.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne del tega obiska je bil posvečen tudi številnim pogovorom. Zelo veliko jih je bilo z ameriškimi mediji in nekaterimi drugimi svetovnimi mediji. Med drugim sem obiskal gospodarsko redakcijo New York Timesa, kjer smo imeli z novinarji, ki

niso vsi prijateljsko razpoloženi do evro območja in do konkurenčne valute dolarja, zelo zanimivo diskusijo, ker se glede situacije v evro območju na koncu nismo vsi strinjali. Je pa bilo možno pojasniti, kakšna je situacija v Sloveniji. Vsi so sprejeli razlago, da ima Slovenija v tem trenutku še zadosten manevrski prostor, da se reši sama. Smo bili pa vsi enakega mnenja, da v primeru, če tega prostora ne izkoristimo in ne naredimo te domače naloge do konca leta, ni druge možnosti, kot da posežemo po reševalnih mehanizmih, ki na srečo obstajajo, ampak to je za nas slaba tolažba.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Kdo je po vašem največje cokla doma, da do teh ukrepov ne pride ali pa da ne pride dovolj hitro? Nekateri seveda imajo tukaj v mislih sindikate. Končno tudi gre za sindikalne voditelje, ki imajo neverjetno moč, ki so nekateri na sceni že več kot 20 let in kjer se tudi šele zadnje časa ugotavlja, da ni vse v redu. Na primer Delavska hranilnica, kjer so si posamezniki razdelili skoraj četr milijona evrov. Tudi tu očitno ni boja za pravice delavce, ni vedno v prvem planu. Kako gledate na to?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne to drži. Tudi ta izkušnja zadnjih treh let, ko je slovensko gospodarstvo, ko je 60 tisoč delavcev, članov teh sindikatov izgubilo delo, pa ni bilo praktično nobenih resnih protestov, niti tam, kjer so jih organizirali delavci sami, kot recimo v Muri ali pa v Gorenju, kjer so bili takrat sindikalni funkcionarji, ki so jih, če so prišli, izžvigali. To kaže, da s to sceno nekaj ni v redu. Je pa treba vseeno narediti razliko. Zdaj, ko se pogovarjamo na ekonomsko socialnem svetu, ali ob različnih drugih priložnostih s predstavniki sindikatov, so tam predstavniki tudi sindikalni funkcionarji, ki delijo usodo svojih članov, nimajo kakšnih rent, delavske hranilnice ali raznih sejin iz raznih nadzornih svetov kot nekateri drugi. Tu vidiš, da iskreno želijo, da zastopajo interese tistih, ki so jih postavili. Na drugi strani imaš neko bogato kasto, ki se v glavnem tudi pokriva s članstvom ali pa simpatizerstvom s Socialnimi demokrati, kandidirajo na njihovih listah, sodelujejo na njihovem sindikalnem forumu. Tudi zdaj tisti ljudje vlagajo zahteve za zbiranje podpisov za blokado, za referendum, skratka to je politična akcija. Tam, kjer so sindikati politični instrument opozicije oziroma nekaterih strank v opoziciji, tam ne gre za zastopanje delavskih interesov oziroma interesov članstva, ampak gre za politikanstvo. To je popolnoma jasno, niso pa vsi sindikati takšni in tudi v marsikaterem sindikatu, kjer je vodstvo politično, zelo enostransko, niso vsi člani takšni. Te stvari je potrebno ločiti. Glavni problem, ko sprašujete o tem, in glavni razlog za to blokado, so politične kalkulacije in te ne prihajajo iz sindikatov, ampak iz ozadja. Recimo pri tej pobudi, da se prepreči uveljavitev zakona o stabilizaciji bančnega sistema. Tukaj so sindikati samo lutka, s katero upravlja nekdo drug. Ne vem, kaj ima sindikat gumarske industrije, ki zbira te podpise, formalno s sanacijo bančnega sistema. To je popolna zloraba neke sindikalne organizacije. Če pogledamo, kdo je na čelu teh sindikatov, je tudi jasno, od kje prihajajo motivi. Sicer pa je v ozadju strah tistih, ki so odgovorni, da je do ropa tisočletja v slovenskem bančnem sistemu prišlo, da se ne bi ugotavljala odgovornost. V tem zakonu o sanaciji bank jih moti predvsem en sam člen, to pa je tisti, ki govori o tem, da kazniva dejanja iz tega naslova, iz tega ropa tisočletja slovenskih bank, ne zastarajo v običajnih zastaralnih rokih ampak, da se ti zastaralni roki podaljšajo za štirikrat. To jih moti, če tega člena ne bi bilo, mislim da tudi ne bi bilo takšnega hrupa. Zdaj so se pa tisti, ki se čutijo odgovorne, tisti, ki so s telefoni usmerjal več 10 milijonske kredite na svoja podjetja ali pa na razne klientelistične povezave, počutijo ogrožene. Zato je ta akcija, da se uveljavitev tega zakona prepreči ne glede na škodo, ki bo nastala za državo. Vendar pa je situacija toliko resna, da slovenski davkoplačevalci zagotovo ne bodo pristali na to, da se ponovno že drugič v 20-ih letih sanira slovenski bančni sistem brez tega, da bi se ugotavljala odgovornost tistih, ki so za to krivi. Ta se bo ugotavljala in bodo tudi odgovarjali ne glede na to, kaj zdaj počnejo s temi referendumi.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Samo to je verjetno nujno za osnovno zaupanje v pravno državo, ki je pri nas očitno na kolenih? Vendar, ko gre za državni holding pa vam vračajo žogico predvsem Socialni demokrati, da gre tukaj za rop stoletja.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Na način, kot je z državnim holdingom predvideno upravljanje državnega premoženja, je to svetlobna leta večja preglednost, kot pa je bilo doslej. V strukturi, ki se zdaj postavlja, gre za eno organizacijo, in ne za pet, kar že samo po sebi povečuje problem same preglednosti, poleg tega ima opozicija tukaj svoja mesta, imajo socialni partnerji svoja mesta. Državni zbor bo sprejemal strategijo prodaje teh kapitalskih naložb, o tem ne bo odločala vlada. Zadeva bo transparentna. Tako kot je bilo zdaj, pa bi težko rekli, da je na Agenciji za upravljanje kapitalskih naložb kadrovala vlada. Kadrovala je mafija!

NOVINAR JOŽE MOŽINA: To je hud izraz.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vemo, kakšne so povezave ljudi, ki so tam nastopali kot strokovnjaki. Vemo, kaj so počeli, s kom so se sestajali. Končno so slovenski mediji o tem zelo natančno poročali. In je ta slika, ki se sedaj prikazuje, popolnoma izkrivljena. Tisti, ki so doslej netransparentno, nepregledno mešetarili z državnim premoženjem, se bojijo, da bodo izgubili ta vpliv, in da to ne bo več mogoče.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Prej ste omenili pokojninsko reformo seveda točko, ki zadeva seveda ogromno državljanov in zanjo velja velik interes. Vi ste prej pomagali, končno ste sodelovali s temi sindikati, ko je šlo za zrušenje Svetlikove reforme. V čem je ta vaša rešitev sedaj boljša? Ali gre tukaj pravzaprav za večje popuščenje sindikatom potem takem, če jo tudi oni, celo predsednik republike pozdravljajo smer v katero greste?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Na eni točki gre tukaj za ujemanje s sindikalnimi zahtevami. Eden od glavnih očitkov Svetlikovi pokojninski reformi ali pa temu, kar so oni skušali spremeniti v tem pokojninskem sistemu, je bilo iz strani organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj ocenjeno kot nezadostno. OECD je jasno rekel, da če bi lani sprejel tisti zakon, bi ga morali čez nekaj let absolutno popravljati. Tista točka ujemanja je bila v tem, kar sem na začetku najinega pogovora skušal razložiti. Naš ključen problem ni to, ali nekdo dela do 67 ali pa do 70 let, naš ključen problem je, koliko časa kdo plačuje v pokojninsko blagajno, ker iz tega, kar vplačuješ, se izplačujejo pokojnine. Ne iz števila let. Danes je povprečje nekje 35 let. To povprečje je potrebno dvigniti na 40 let. V povprečju pa je to 35 let. Dejstvo je, da se je v prejšnjem desetletju ljudi upokojevalo z 38 leti starosti, pa z 20 leti delovne dobe recimo. Pripadnike nekdanje državne varnosti, pa policije in nekkih zveznih funkcionarjev... in to potem nanese na to povprečje. Tudi številna leta je bilo lahko tako ali drugače amortizirati. Ali pa dokupiti in to je naredilo to razliko 5 let med tem, kar imamo, in med tem, kar bi bilo vzdržno. Predvsem ta čas je potrebno dvigniti in to je bil upravičen očitek Svetlikovem zakonu. Zahtevati, da vsi delajo do 65 leta ne glede nato, ali je nekdo začel pri 15 letih ali pri 30 letih kot je to sedaj, je tista ključna vsebinska ali pa če hočete ekonomska razlika v pristopu prejšnje vlade in naše vlade. In na tej točki smo se v veliki meri ujeli s socialnimi partnerji. Naslednja velika razlika pa je v tem, da mi sedaj raznrmenjujemo pokojninski sistem vseh izdatkov, ki niso pokojnine, in to prenašamo na druge račune, na druge institucije in na druga ministrstva. Nobenega ne ukinjamo v tej fazi. Za vsakega bo potrebno posebej v roku enega leta pogledati, ali so upravičeni ali neupravičeni izdatki. Pri Svetliku se tega ni niti slučajno nihče dotaknil. To je bila točka, kjer se prejšnja koalicija ni hotela niti pogovarjati, ker niso želeli, da se opravi javna razprava o tem, zakaj nekdo, ki je delal 20 let, dobiva večjo pokojnino ali pa denar, ki je izplačan kot pokojnina, kot pa tisti ki je delal 30 let pa sta delala na približno enako zahtevnih delovnih mestih. Ljudje se pa primerjajo po tem, koliko dobijo nakazano. S tem, ko bomo raznrmenili pokojninski sistem vseh nepokojninskih izdatkov, bomo prvič zagotovili temeljno pravičnost v tem sistemu in drugič preglednost. In k temu bodo prispevali tudi individualni pokojninski računi ali pa izračuni kakorkoli jih bomo poimenovali, ki bodo vsakemu omogočili, da natančno vidi, ali se plačujejo, ali njegov delodajalec vplačuje prispevke za njegovo pokojnino ali ne. Tudi to je bil problem v naši tako imenovani pravni državi in po novem bo vsak lahko videl, koliko je že izračunal, pa tudi koliko je solidaren.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Nobena država ki je zašla v krizo in ki jo tudi rešuje ni šla brez rezov v javni sektor, tudi pri nas se obeta seveda sedaj nov poseg, to je izredno trd oreh. Kako gledate na ocene tistih, ki pavjo da se je naš javni sektor preveč razrastel. Nekateri od 5 pa celo do 20% preveč zaposlenih naj bi imel. kakšna je vaša ocena?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Imamo različne poglede na to, ali ima Slovenija velik javni sektor, ali ima majhen javni sektor. Zelo natančno je potrebno pogledat posamične elemente oz., dele, podsisteme javnega sektorja. V tem javnem sektorju imamo dejavnosti, kjer bo potrebno v prihodnjih letih še bistveno več zaposlovati. To je recimo nega in skrb za starejše. Ker se populacija stara, bo tukaj potrebno več ljudi zaposliti. Imamo del zdravstvenega osebja na periferiji, kjer niti nimajo zagotovljenega osnovnega zdravstvenega varstva, ker je premajhno število medicinskega osebja. Verjetno imamo še kje kakšen del javnega sektorja, kjer so potrebe večje od tega, kar zaposleni nudijo. Po drugi strani pa imamo danes v Sloveniji dele upravnega aparata, ki so trikrat večji, kot so bili pred 15 leti. Imamo kakšnih 100 uradov,

agencij, zavodov, ki so nastali po letu 1994, ko je Slovenija zaokrožila svojo državnost, in je čisto normalno funkcionirala. In imamo seveda v nekaterih delih javnega sektorja normative, ki so na ravni tistih držav na svetu, ki imajo trikrat večji BDP, kot ga imamo mi. To daje tudi splošen odgovor na vprašanje, ali je javni sektor prevelik ali premajhen. Če bi mi imeli trikrat večji BDP, kot imamo danes, bi lahko govorili o tem, da lahko ta javni sektor še povečamo, in da imamo v razredih na primer namesto 20 10 otrok. Pa v vrtcih eno vzgojiteljico na 5 otrok. To bi bilo idealno, da bi bil naš standard večji in da bi lahko javni sektor nudil večje usluge. Vprašanje je pa, ali lahko to financiramo. Javni sektor je lahko v Sloveniji v naslednjih letih tako velik, kot ga bomo lahko vplačali. To je odgovor. Želim si, da bi mi lahko sami delali te prilagoditve, ki bodo v vsakem primeru bistveno mehkejše od teh, ki jih bo potrebno narediti, če nam bo nekdo to ukazal. Recimo Grčija mora sedaj, kot pogoj zato, da v naslednjih parih tranšah dobi dovolj sredstev, da bo preživela, zmanjšati njihov javni sektor za 150 000. 150 000 ljudi v Grčiji bo šlo na cesto. Zaradi tega, ker bodo javni sektor morali prilagoditi nekim realnim razmeram. In okoli tega se ne bodo nič pogovarjali, ker je to pogoj zato, da sploh finančno preživijo. Torej to, kar je sedaj vlada predlagala s proračunom za prihodnji dve leti, ko zmanjšujemo stroške dela v javnem sektorju, je nekaj minimalnega, kar je nujno potrebno narediti zato, da bomo preživeli, in to ne bo nikjer pustilo drastičnih posledic kot se sedaj prikazuje. Drastične posledice bodo, če tega ne naredimo in pustimo stvar takšno, kot je sedaj, in še eno leto porabimo 20% več kot ustvarimo. Potem bodo to drastične posledice. Drastične posledice bodo, če bi nas prisilili, da bančni sistem tudi prihodnje leto rešujemo z dokapitalizacijami, kar zahtevajo sedaj SD. Če mi gospod Lukšič pove, kje bo dobil tisto milijardo evrov za te dokapitalizacije zato, da bodo slovenske banke nad vodo, jo bomo mi z veseljem vzeli in dali v te banke. Če pa misli, da bo to zagotovil iz javnih financ, pa po emni, da je potrebno javni sektor zmanjšat za 40%, je to uničevanje slovenske države.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Sedaj o prizadevanju za polnjenje državne blagajne ste se tudi vi poslužili oz., ste šli v smer povečanja DDV za nekatere storitve. To je tisto kar je prvak Pozitivne Slovenije Janković govoril na predvolilnih soočanjih.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: On je predlagal dvig splošne stopnje za 2, 3%.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Dobro. Ampak gre za podobno zadevo. Vendar je odziv sedaj zelo celovit in drugačen. Vas to kaj preseneča?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Večina držav ima dve stopnji davka. Ena je višja. Davka na dodano vrednost nekdanjega prometnega davka, ena stopnja je višja, za splošno porabo, druga stopnja je običajno nižja za osnovne življenjske potrebščine. Vsaka država sama odloča, kaj so osnovne potrebščine. Če neka država šteje časopise in periodiko med osnovne življenjske potrebščine, potem je to obdavčeno z nižjo stopnjo. Veliko držav je, to ima tudi Slovenija in načelno vzeto noben v vladi ni bil srečen, ko je minister za finance prinesel te predloge, da se dvignejo nekatere iz nižje stopnje na višjo. Pravzaprav smo bili vsi proti. Potem pa smo naredili krog razprave po ministrstvih vsak minister je pričakoval več denarja iz proračuna. Razprava o tem, da bi lahko pogrešili teh 150 milijonov, potem je itak po teh usklajevanjih ta predvideni prihodek od tega dviga padel na slabih 90 milijonov. Nobenega ni bilo, ki bi temu nasprotoval, ker smo bili soočeni s situacijo, ko je potrebno, v primeru če rečeš tega prihodka ne bo, povedati tudi česa ne boš financiral. Opoziciji tega ni treba, gospodu Štruklju tega ni treba. On lahko kriči na ulici, da se ta denar ne sme zmanjšat. Vlada pa mora povedati, če nekega prihodka ne bo, potem tudi nekega financiranja ne bo, ker zadolževati se več ne moremo. In manevrskega prostora je zelo malo. Pravzaprav ostaja samo znotraj prihodkovne strani proračuna, in tukaj bo do konca sprejetja proračuna in spremljajoče zakonodaje. Vlada je skušala iskati tudi alternative. Torej to ni dokončna odločitev, tudi na koaliciji je bilo rečeno, da to ni končna odločitev. Na samem začetku madnata te vlade nismo vedeli, kako je resna situacija.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Vi ste obljubili, da ne boste zviševali davkov.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Da se bomo skušal izogniti temu, to je še vedno naša filozofija. Toda ko si soočen s situacijo, kakršna je, in ko so na voljo samo drastične rešitve, pri katerih manevrskega prostora v proračunu ni, če te stopnje ne dvignemo, je potrebno neke zmanjšati porabo za 90 milijonov. Če gremo v maso plač, ki je pač ena od preostalih možnosti, potem je potrebno še znižati za nekaj odstotkov število zaposlenih v državnem sektorju, ali pa

znižat njihove plače. Lahko poskušamo in na ministrstvu za finance delajo različne izračune, kot so to naredile nekatere druge evropske države. Tako imenovani krizni davek za nekaj časa, se pravi neko linearno obdavčitev vseh prihodkov, povečane dohodnine, ampak to je še vedno davek, ki bo nekoga prizadel. Sedaj je samo vprašanje neke politične modrosti in soglasja v družbi, da se povečajo prihodki iz tistega naslova, ki bo dolgoročno, kjer bo povečanje dolgoročno najmanj škodilo gospodarski rasti ponovnemu zagonu in tudi standardom. Ni pa nobenega davka, ki ne bi nikogar prizadel. Če bi obstajali davki, ki so samo pozitivni, potem sploh ne bi bilo finančnih problemov na svetu.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Očitajo vam, da ste nekatere davke izbirali tudi na podlagi vaših preferenc. Pač medijali pa del medijev do vas ni prijazen kako na splošno gledate nato medijsko situacijo v Sloveniji na primer afero tako imenovano Rodetov sin, končno so tudi o vas veliko, je tudi o vas tako imenovane črne propagande. Pa vas lahko takole vprašam kako napreduje gradnja vaše klinike v Avstraliji o čemer vsake toliko berem?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Te klinike ni, niti te gradnje. To je čista laž. Tisti, ki jo širijo, bi dejansko potrebovali obisk na kakšni kliniki. Zagotovo, če bi jaz imel svojo, bi jim dal popust. Ampak očitno je v našem slovenskem prostoru tako, da bolj debela kot je laž, lažje se širi. Mislim da gre v tem primeru za umetno spodbujanje in širjenje žali. Ta laž se je začela širiti takrat, ko so bili neki posebni dogodki odkriti zaradi ene tragične zadeve na neki drugi kliniki. Kjer pa se je marsikaj dogajalo. Samo ta klinika ni bila v Avstraliji, ampak je bila v Sloveniji. Šlo je za afero bulmastifi. Od tistega tedna naprej se širi ta laž. To je čista laž, nič drugega tukaj ni možno reči. Žal ni edina. Omenili ste doseganje nekega dna pri kršenju etičnih novinarskih standardov s pripisovanjem nečesa kardinalu Rodetu, kar bi morali preveriti, predno se je o tem pisalo. Ampak opozarjam nato, da ni bilo prvič. Podoben primer je bil člani v tem istem časniku, ki je izšel pred dvema trem letoma z velikim naslovom na naslovnici, da denar od Patrie ni končal pri Janši, ampak v stranki SDS. Tudi to je bila čista laž. Sprožili smo tožbo. V sodnem postopku se je izkazalo, da je novinar lagal. V sodnem postopku je bil zaslišan tisti, ki naj bi to rekel, se pravi nek Finski preiskovalec. On je na zaslišanju na sodišču rekel, da tega nikoli ni rekel. Da je tudi kasneje, ko je bilo to že objavljeno, zahteval popravek. Časopis je zavestno lagal. Dobili smo to tožbo na sodišču, ampak na višji stopnji je bila razveljavljena, stvar je vrnjena v ponovno sojenje in se vleče, vleče, vleče. Če bi en tak primer doživel sodni epilog s kaznijo, kakršne se običajno za takšna barabinstva izrečejo v tujini, bi se to za vselej končalo. Če so pa te kazni simbolične, ali pa če se ti postopki vlečejo dolga leta, potem tisti, ki namerno zavajajo, lažejo, manipulirajo, in se potem niti ne opravičijo, čutijo neko okolje, v katerem se to lahko počne. Pa še kakšni botri iz ozadja jih potrkljajo po ramenih. To je smrt za slovensko novinarstvo. Tako nizko, kot je danes, še nikoli ni bilo.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Še vedno ste na sodišču v aferi Patria, kdaj pričakujete epilog te zgodbe in tudi ali dopuščate možnost, da bo kdo tudi iz širšega kroga vaših sodelavcev vendarle obsojen?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dvomim, da bo kdorkoli iz kroga mojih sodelavcev obsojen. Ker ne jaz ne nobeden od mojih sodelavcev pri tej zadevi ni imel nič in to se tudi z vsako obravnavo, ki je na sodišču, bolj kaže. Že v naprej je jasno, da je nek postopek proti nekomu zato, ker naj bi neugotovljenega dne, na neugotovljenem kraju, na neugotovljen način prejel obljubo nagrade, ne da bi kaj naredil zato, da je to nemogoče dokazati. Nekaj česar ni bilo, je zelo težko dokazati, zato se tudi postopek vleče. Ne pričakujem, da bo kdorkoli od mojih sodelavcev obsojen, ker za to ni nobenih razlogov. Pričakujem pa oz., bilo bi zelo dobro, da bi bil obsojen kdo od tako imenovanih lobistov, ali tistih, ki so zlorabljali imena v komunikaciji, ki jo je ta postopek tudi odkril. Pa mogoče kdo od podjetja, ki je na začetku te zgodbe, ko je še v mandatu pred našim, se pravi spomladi leta 2004, ko je Ropova vlada sprejela odločitev, da bo šla v nakup teh oklepnihih vozil, je ta firma naredila nek načrt, kako priti do tega posla, ki po mojem mnenju ni bil transparenten. Tisti bi morali odgovarjat.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Slovenija se je v zadnjih dveh letih močno spremenila, kljub temu, da je kriza prizadela le del državljanov pa nekako na splošno prevladuje pesimizem in slaba volja. Veliko ljudi sposobnih, mladih, izobraženih se iz Slovenije tudi izseljuje, kar je podobno kot se je dogajalo še v dobi komunizma. To so zaskrbljujoče zadeve. Kaj lahko vlada stori, da se vzdušje v državi vendarle izboljša?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Sedaj kdo se izseljuje ne vemo natančno. Ker teh podatkov nihče ne zbira. Baje je res v Delu pisalo da odhajajo visoko izobraženi. Kar se Dela tiče tam ni za verjeti niti osmrtnicami tako, da.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Ampak mislim nato, da se izseljujejo tudi sposobni ljudje, izobraženi ljudje.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Izseljujejo pa se. Tudi moji kolegi iz nekaterih drugih držav pravijo, da se povečuje, ne drastično, ampak vseeno povečuje število prošenj za stalno bivanje, pa tudi za delo, ki prihajajo iz Slovenije nekatere tudi preko morske države. To je enostavno logična posledica tega, kar se pri nas dogaja. Dokler mladi v Sloveniji ne bodo videli perspektive, toliko časa jo bodo iskali drugje. Naša naloga pa je, da ne samo, da govorimo o tej perspektivi, ampak da ustvarimo okolje, ki bo za njih prijazno. Ampak to ni samo naloga vlade. To je naloga vseh političnih subjektov. Vlada tukaj ni sama. Nima samo vlada odgovornosti. Obstaja veliko institucij v tej državi, ki bi morale vleči v isto smer. Pred kratkim je bil pri nas na obisku nekdanji znani minister južne Koreje, ki je danes generalni sekretar OZN, in je razlagal, kaj se je dogajalo v južni Koreji, ko je bila v prejšnjem desetletju v hudi finančni krizi in je morala zaprositi za 100 milijard dolarjev od mednarodnega denarnega sklada. Rekel je, to so Korejci vzeli kot ponižanje. Kot izgubo, kot grožnjo izgube suverenosti. Naš predsednik države je šel pred televizijo, problem tudi opisal kot tak, snel poročni prstan iz roke. In rekel, da tudi poročni prstan daje v sklad, iz katerega bo Koreja v rekordnem času odplačala ta dolg in ljudje so mu množično sledili, Koreja je v enem dobrem letu odplačala 100 milijard oz., zbrala toliko sredstev, da ni trpela njena suverenost. In danes je ponovno azijska, celov svetovna gospodarska velesila. Mi pa imamo predsednika, ki pravi, da še nismo zadolženi, da se še vse lahko dogaja, kot se je do sedaj, in ki nasprotuje vsaki reformi v predlogu te vlade. Dokler bo stanje takšno, tudi mladi ne bodo videli perspektive v tej državi.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Ta ne enotnost ne samo z pozicijo. Tudi s predsednikom republike gotovo ni dobra popotnica. Država bi morala bit oblastniki bi morali biti enotni, ko gre za pomembne stvari?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Morda ne bom diplomatski, ampak mirno lahko rečem, ob polni zavesti, kaj to pomeni, da med številni kolegi, ki prihajajo na obisk v Slovenijo, ali pa kako drugače prihajajo v stik ne samo z vlado ampak tudi z drugimi politiki, večkrat vprašajo, kaj se v Sloveniji dogaja. Ali enostavno nismo sposobni videti, da je 2 in 2 enako 4, in če zaslužiš 1000 evrov, ne moreš pričakovati, da jih boš lahko vsako leto porabil 1500 oz., vsak mesec porabil 1500. Imajo pa občutek, da nekateri tudi na najvišjih položajih v tej državi še vedno živijo v iluziji, da bo nekdo drug še vedno plačeval račune in da takšne signale dajejo tudi javnosti. In tukaj ni možno kriviti povprečnega državljana, ki itak težko shaja iz meseca v mesec, da ne razume te situacije, če iz najvišjih vrhov države prihajajo sporočila, ki delajo zmedo in ki so v totalnem nasprotju ne samo z oceno vlade, ampak z oceno vseh relevantnih evropskih in svetovnih institucij o tem, kaj se v Sloveniji dogaja in kaj je potrebno narediti, da bo situacija boljša. Čudi me molk nekaterih medijev, pa tudi nekaterih politikov po tem dogodku, ko je francoski parlament ratificiral fiskalni kompakt. Čeprav je njihov predsednik v volilni kampanji spomladi govoril, da ga ne bodo, da bodo zahtevali revizijo in tako naprej. Včeraj je razen 20-tih celotna njegova poslanska skupina glasovala za ratifikacijo. Podprla je tudi opozicija, in francoski parlament je z velikansko velčino ratificiral fiskalni kompakt, ki zahteva od držav, ki so ga podpisale, in Slovenija ga je tudi, da gredo s proračunskim primanjkljajem pod 0,5% in s strukturnim primanjkljajem pod 3% in pristaja tudi na kazni, če se to ne bo naredilo. Bil je silen vihar spomladi, češ slovenska vlada dela nekaj, kar je preteklost. Francozi tega ne bodo naredil, danes so to naredili oz., včeraj so to naredili, pa nobene drastične naslovnice z velikim naslovom nisem nikjer opazil.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Mislim, da bodo slovenski mediji gotovo o tem obširno poročali. Bo to tudi verjetno dober signal za slovensko politiko. Če tako gledamo širše iz slovenske perspektive danes je simbolično slab dan za Slovence, pred 92 leti smo na koroškem plebiscitu izgubili nek bazični del slovenskega ozemlja in prej uvodoma ste že problematizirali slovensko suverenost češ da je ogrožena. To so končno kar težke teme. Bomo Slovenci, bo slovenska država obstala in mogoče za konec ob vsej tej bolj pesimistični stvarnosti o kateri smo danes govorili kdaj pa vendarle, v katerem časovnem obdobju pričakujete, da bomo dosegli neko stabilnejšo gospodarsko rast in bomo stopili v neko dobo optimizma?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Žal koroški plebiscit ni bil edini, kjer smo izgubili svoje ozemlje. 40 let pred tem smo s plebiscitom izgubili beneško Slovenijo. Tudi tam je bil plebiscit in tudi veliko Slovencev je glasovalo takrat o odločitvi med Avstroogrsko oz., Avstrijo in za Italijo. Koroški plebiscit tudi ne bi bil takšen, če ne bi nekateri Slovenci glasovali zato, da bi rajši ostali v bolj razviti Avstriji kot pa v Jugoslaviji. V obeh teh primerih so bile alternative takšne, da so pri ljudeh zbujale pomisleke, predvsem pa slovenska politika in tisti, ki bi morali voditi javno mnenje, ni bila dovolj enotna in vedno smo takrat plačali hudo ceno. Ali se lahko v tej situaciji, ko gre za grožnjo za izgubo suverenosti zaradi ekonomskih razlogov, to ponovi, je mogoče, mogoče. Ni možno tega izključiti. Signali, ki jih dajejo nekateri, naravnost vodijo v to smer, po drugi strani pa je vendarle ta izkušnja izpred 20tih let, ko se je kljub temu, da se je na stavnica, da je bilo na stavnica 90% proti temu, da bo Slovenija preživela in se osamosvojila, ter se potem tudi vključila v normalni razviti svet tako varnostno kot ekonomsko, smo kljub temu uspeli. Tudi sedaj, ko je to znano okolje bolj naklonjeno za razliko od tega časa iz osamosvojitve, ni razlogov, da ne bi bili tudi optimisti. Takrat nam ni nihče bil pripravljen pomagati, sedaj so nam pripravljeni pomagati. Je to velika prednost, vendar pa moramo tudi doma vedeti, pri čem smo, kam želimo in kako do tja priti. Dokler se bomo tukaj razhajali in bodo tavanja ta nevarnost, o kateri govorite, obstaja tudi ta možnost. Naslednji meseci bodo ključni za prihodnost Slovenije. Potem so te napovedi, da lahko že leta 2014 ponovno pridemo na pot gospodarske rasti, in da vse tisto, kar smo v teh zadnjih letih zamudili, ponovno pride na našo mizo, tudi vsi načrti, da bomo gradili infrastrukturo in izboljševali kvaliteto življenja v Sloveniji ter povečevali blaginjo. To je vse realno. Na nas pa je, za kaj se bomo odločili.

NOVINAR JOŽE MOŽINA: Gospod predsednik hvala za pogovor. In vam spoštovane gledalke in cenjeni gledalci hvala za pozornost.